

మీకే పుస్తకములు కావలసినను :-

వేంకట్రామా అండ్ కో.,

బొంబే,

సినిమాబాడు (వక్కా)

శ్రీ సిన్నరీ విజయము.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY
HYDERABAD, INDIA

ఆదిపూడి సోమనాథరావు,

సహస్రరం, గోదావరిజిల్లా.

అనుబంధము 1-2-2 మొదలు,

మొదటికూర్పు 1000 పేజీలు.

గోదావరి జిల్లా గోదావరి జిల్లా

కాకినాడ

స్టేట్ ఆండ్ కో. ముద్రాక్షరశాలకుండు

ముద్రింపబడియె.

1920.

ఆర్ టి ట్టు రిజర్వుడు.]

[మెం 0-12-0.

శ్రీ

కొన్న నీ విజయము.

ఆదిపూజి సోమనాథరాయ

ప్రణీతము.

మొదటికూర్పు 1000 పాదములు.

హరిదాసు వ్రాసినది
కాకినాడ శ్రీనివాసాచార్యులు (కవి)

స్టేషన్ అంబు కో., ముద్దూరురశాల.

1920

All Rights Reserved]

[వెల 0-12-0.

విన్నపము.

కడచిన వేసవిని గార్హస్థిరము మీద నేను అనంత
పురము జిల్లాలోని పెనుకొండకు బోయి యుండి నామిత్రుల
గుమ! క్రి. శివశంకరముగారి యింటబసచేసి యుంటిని.
వారు నాకు Thomas Moore థామస్. మూర్ అను కవీం
ద్యుని ఆంగ్లమున రచించిన (Paradise And the Peri) ప్యూ
జైత్ లిండ్ పెరి అను చిన్ని కావ్యరత్నము నిచ్చి యిది తెను
గున నుండిన బాగుడుననిరి. నేనప్పుడాపుస్తకమును జదివి మి
క్కిలి మూసందించితని. కాని మహిమాన్వితాశయ సమన్వితమై
నవరిన భరితమై నానావిధశృంగారాలంకార శోభితమై పండిత
పామరులకును స్త్రీపురుషులకును బాలవృద్ధులకును బహుళ
దగింపదియునై యాయుత్కృష్ట కావ్యరత్నమును దెనిగించు
టకు నాకు శక్తికలదా యని నొకించి యప్పటికూరకుంటిని.
ఇప్పుడు షరిమేశ్వరుని కృపచే నేదో ముకవిధముగ గిన్నెరి
విజయమనుపేర దెనిగింపఁగలిగితిని. ఆంధ్రులందఱు నీ కావ్య
రాజమును ధారాశ్రమగ నుపయోగింతురు గాక.

ఇట్లు విన్నవించు విధేయుడు,

ఆదిపూడి సోమనాథరావు,

కేశాపురము, గోదావరిజిల్లా.

అంకితము

గీ॥ అనువుమూలంగ సంసార ♦ యాత్రజరప
నెందతోనాయ మొసంగితి ♦ రెలమియ్యోడ
నందలకుఁ “గిన్నరీవిజ ♦ యంబు”దీచి
నంకితంబిచ్చి కేల్మోడు ♦ నాదుకొనుఁడు
మిత్రనరులార ! యీశ్వర ♦ పుత్తులారా !

ఆదిపూడి సోమనాథరావు.

శ్రీ

కిన్నరీవిజయము.

గీతమాలిక.

భాసురంబగునెక్క పల్లి ♦ భాతమందా
స్వర్గనందన సుందర ♦ ద్వారసీమఁ
గిన్నరియొక్కర్తు నిలఁబడి ♦ ఖన్నయగుచు
గాన పూరంబుకరణ స్వ ♦ గ్గానమోయి
నమరగంగానదీ నాద ♦ మాలకించి
యట జెఱచియున్న న్వారమ్ము ♦ నండునుండి
పర్వితనపక్షములమీఁదఁ ♦ బడుచునుండు
వితగొల్పు సమజ్జ్వల ♦ కాంతిఁగాంచి
యకట! మాజాతియపచార ♦ మాచరించి
యిట్టిస్వర్లోకసుఖముఁ బోఁ ♦ గొట్టుకొనియె
ననుచు విలసింపెనశ్రువల్ ♦ కనులనించె.

“రాలియెఱుంగనివాడని ♦ పూలనడుమ
 సచట విహరించుపుణ్యాత్ము ♦ లనుభవించు
 సౌఖ్యమింతని వణింప ♦ శక్యమగునె?
 వనధివసుధలయద్యాన ♦ వనములెల్ల
 జుక్కలందెల్ల విలసిల్లు ♦ సుమములెల్ల
 సొంపునుండిన నేమి! యా ♦ సందనమున
 మిమ్మనెకపువ్వె యిన్నింటి ♦ మించిమెఱయు.

చారుతరముగు సరళవృ ♦ క్షంపురీవి
 పరిస్ఫుటముగఁ దనలోనఁ ♦ బ్రతిఫలింప
 శీతజలపూరితమ్ము కా ♦ శ్మీరసరము
 విమలతరముగ నెఱైన ♦ వెలయుఁగాక;
 అచటికనుమలఁ బడిపాఱు ♦ సంబుధార
 లింపుగొల్పెడు రివముల ♦ నింపుఁగాక;
 ‘సింగుసుహె’ లోని తెలిసీరు ♦ చెలఁగుఁగాక;
 అందలి సువర్ణపూరమ్ము ♦ లలరుఁగాక;
 నీ నన్నింటిమించి స్వ ♦ ర్గానఁదనరు
 నీరముల సౌరుకురు వ ♦ ణించిచెప్ప
 ధన్యులొస్వర్గవాసులే ♦ తగినవారు.

గగనమునఁ దారతారకు నెగసిపోయి
వహ్ని వప్రంబు వణకును ♦ బర్హియుండఁ
కడు వెలింగెడు లోకలో ♦ కముల కేగి
గోళగోళసుఖమ్మలఁ ♦ గూర్చి కూర్చి
వీని నెక్కొక్కటిని మిలి ♦ లేని యేండ్లఁ
బెట్టి హెచ్చింప మొత్తమ్మా ♦ నట్టసుఖము
స్వర్గమున నెక్కనిమిషంపు ♦ సౌఖ్యమగును”
అనుచు వాపోయెఁగిన్నరి ♦ యనిలపుత్తి.

దేవదూతయు దివ్యశే ♦ జోవిరాజు
స్వర్గభవ్యప్రభాద్వార ♦ పాలుండపుడు
నగచుచుండెడి కిన్నరి ♦ వంకఁజూచి
చేరువకుఁజేరి యాకన్నె ♦ చేయుచున్న
జాలిగొల్పెడు గీతంబు ♦ నాలకింప
నతనికంటను జలబిందు ♦ వంకురించి
భూసురులునందనములోన ♦ పూచునంచు
జెప్పనీలంపు విరిమీఁద ♦ నెప్పుచుండు
నమృతపూరంపుఁడుంపర ♦ యట్లు వెలిఁగె.

అంతఁగిన్నరిఁగనుఁగొని ♦ యమరదూత
“ వతితమయ్యును సౌందర్య ♦ భవనమైన

వంశమందుద్భవించిన ♦ భానురాంగి!
 యొక్క టేయాశ వినుము నీ ♦ కున్న దెల్లఁ;
 'బరమపురుషుని శాశ్వత ♦ ద్వారమందు
 నాతనికిఁ బ్రీతికరమయి ♦ యలరుదాని
 నిప్పుడైనను గొనివచ్చి ♦ యిచ్చెనేని
 గిన్నరిక్షమంతుఁబడు'నని ♦ క్రియలఫలము
 నుడుపుపుస్తకమున వ్రాయఁ ♦ బడెనుగాన
 పెదకిదానిని గొనిరమ్ము ♦ వేగఁబొమ్ము;
 దురితమంతయు గిన్నరీ! ♦ తొలఁచికొనుము;
 బ్రభువుచేతను తుమియింపఁ ♦ బడినవారి
 స్వీకరించుట కిరము సం ♦ ప్రీతికరము;
 పొమ్మ"నుచుఁ జెప్పిపంపెను ♦ నెమ్మదిగను.

అలరికిన్నరి యాదూత ♦ పలుకులకును
 గగనమణియగు భాస్కరు ♦ శాఁగిలింపఁ
 బరుగులిడు తోడఁచుక్కల ♦ వడినిబోలి,
 స్వర్గవప్రంబుమీఁదికి ♦ సాహసించి
 యొక్క చెడురక్కసులనెల్ల ♦ నుక్కడంప
 తివ్వమని రేయిదేవతల్ ♦ టువ్వచుండ
 రభసమునఁబొలు నుల్కల ♦ రయముమీఁటి
 నగడుజవమున నీలంపు ♦ నింగికెగసి

సుప్రభాతంపుజూషగు ♦ సూర్యచేత
 వెలుగు భూమార్గమునుబట్టి ♦ వేడ్కమీఁగి
 మనవిశాలమహీచక్ర ♦ మనకు మీఁదఁ
 దిన్న గావాలి వలయఁముల్ ♦ దిరుగఁజొచ్చె.

“ దేవునకుసెట్టి కాన్కను ♦ వెచ్చుటకును
 నెటకువెదకంగఁ గిన్నరి ♦ యేగవలెను!
 ‘షిల్పినా’ కంబములక్రిందఁ ♦ జేఁగివెలుగు
 లెక్కలేనట్టికౌపులఁ ♦ బిక్కటిల్లి
 మించుకోశంపు సిరులనీ ♦ క్షించియుంటి;
 దివ్యముగవెల్గు ‘నరబియా’ ♦ దేశమునకు
 వక్షిణమున ముగ్ధ సంద్రముననున్న
 కమ్మతావులదీపులఁ ♦ గాంచియుంటి;
 రంగుదళోత్పలమృతము ♦ పొంగుచుండు
 మానకపు‘జెంపిడు’ పృథు ♦ పాపపాత్ర
 నెచటభూతాళిదాఁచెనో ♦ యెఱిగియుంటి;
 గాని యాదేవునకు నిందుఁ ♦ గాన్కగాఁగఁ
 దీసికొనిపోవఁదగిన దె ♦ ద్దియునులేదు.
 అమృతహాపృథుచిత్ర సిం ♦ హాసనంపు
 దివ్యసోపానములవలె ♦ దేజడిల్లు

నెక్కమణియైన నెన్నడే ♦ నుండియున్నె?
 శాశ్వతాంత సింధువా ♦ స్వామియేడ!
 యాయవృతపిందలివియేడ! ♦ యేడకేడ!”
 అనుచుదలపోయుచుండి యా ♦ హైందవులకు
 ధామమైయున్న సుందర ♦ భూమిమీది
 గాలిగదలంగఁ గిన్నరి ♦ గరులువిసరె.

ఆ నెలపుగాలి సర్వతా ♦ పాపహారి;
 అచటయంభోధి యుప్పొంగి ♦ యానరించు
 దృణమణులపట్లఁ బవడంపుఁ ♦ దీఁగగట్ల;
 ఖరకరునివెచ్చమినుకుల ♦ గర్భమంది
 సగములచ్చట మించు ర ♦ త్నాలనీను;
 అలనడిచియుంచి స్వర్ణంబు ♦ సలలకింద
 వాగులటఁగాల్చు ధనిక స ♦ ద్విధువులట్లు;
 కిమ్మపొదిరిండ్లు నచ్చుట ♦ గంధవనులు
 కిన్నరీకినాదనమ్ముగా ♦ నెన్నవచ్చు;
 గాని మానవరక్తిముం ♦ గలసియిప్పు
 జెట్టఁగాఁ బాఱజొచ్చె నా ♦ యేటులెల్ల;
 గమగమలఁజమ్ము పొదరిండ్ల ♦ గములనుండి
 ఘోరమరణంపు వాసన ♦ గొట్టదొడఁగె;
 మానవునకల్ల బలియైన ♦ మనుజులనువు

సరళతర కుసుమోచ్ఛ్వాస ♦ పరిమళముచు
మలినగంధమ్ముఁ గూరిచి ♦ మైలపటచె.

భాస్కరప్రియధామమా! ♦ భాగ్యసీమ!
అకట! సీగొప్పదివ్యదే ♦ వాలయముల
నూడకంబాల నిశల ♦ నెప్పుననుల
నద్భుతంబుగఁ దనరు గు ♦ హాలయముల
విగ్రహాకృతిగాంచిన ♦ విపులశీలల
శవనిపాల సహస్రళు ♦ హాసనములఁ
శామపటుపంగ దండెత్తి ♦ వచ్చెనెవఁడు?
'ఘాజనీ'కద! కూర్మఁడౌ ♦ 'ఘాజనీ'కద!
అతనిధాటికి ముందట ♦ నకట! చెదరి
యార్యరాజకిరీటమ్ము ♦ లననిబడియె;
నంతిపురినున్న జనరాండ్రు ♦ నటుతరున్న
వజ్రభూషణఁ దెగఁద్రొంచి ♦ వానినెల్ల
వేటకుక్కల మెడలగు ♦ వేలఁగట్టె;
రాచక నైల నంతఃపు ♦ రమ్మునందె
అకట! పూజారులను నాల ♦ యమ్ములందె
కరుణయొక్కింతలేకుండ ♦ నఱికివైచె;
నట్టెపడఁగొట్టి దివ్యదే ♦ వాలయముల
నందు శిలఁగినమణిభూష ♦ గాళిచేతఁ

బుణ్యనదులను గటకటా! ♦ పూడ్చివైచె.

అపుడు కిన్నరీ యెఱ్ఱని ♦ యావినుండి
కిగ్గిదిరణభూమిమీదికి ♦ దృష్టిపఱపి
కాంచెదనసీను చదిచెంత ♦ గాల్గువాని
నిలబడినవాని నెలప్రాయ ♦ మొలయువాని
గేలవిడిగిన యెఱ్ఱని ♦ వాలువాని
శరధిలోనున్న యొక్కటే ♦ శరమువాని
యోధవర్షుని నొంటిగా ♦ నున్నవాని.

జయముగొని విఱ్ఱవీణు 'ఘా ♦ జని'యు చంత
బడుచువాడగు నాయోధ ♦ వరునిగాంచి
నేనుగెలిచిన మకుటాది ♦ నిఖిలవస్తు
చయములను బాలుగొనుము నా ♦ శరణుజొచ్చి
మనుమనిన మాటుపొనికి ♦ చూచుచు
కాటుతనదేశ వీరర ♦ క్తిముచుగలసి
యెఱ్ఱగాఁ బాటుచుండెడు ♦ నేఱుజూపి
పొదినినుండిన కడపటి ♦ ములికిదీసి
యుటముగుటిచూచి పంపెఁ బ్ర ♦ త్యుత్తరముగ
నమలకీర్తిరతుండగు ♦ హైందవుడు
దేశ సేవాధురంధర ♦ ధీయుతుండు.

సరిగనేసిన బాణమున్ ♦ గుఱికిడిపైఁ
బడియెవీరుండు కూరుండు ♦ బ్రదికిపోయె;
నాప్రదేశమ్ము కిన్నరి ♦ యాత్మనిలిపి
పోరుసందడి యంతయు ♦ ముగియఁగానె
యొక్కప్రాభాతకిరణంబు ♦ నెక్కిడిగ్గి
స్వేచ్ఛతో జన్మమెత్తిన ♦ వీరవరుని
యాత్మనెడలక పూర్వమే ♦ యామహాత్ము
నమలహృదయంబునందుండి ♦ యతులమహిమఁ
దొఱగుకడపటిరక్త బిం ♦ దువును గొనియె.

“ స్వర్గమున వెల్లు నామహా ♦ ద్వారమందు
సర్పణముచేయ నెంతయు ♦ నర్హమైన
కాన్కగానిది దప్పక ♦ త్రాల్తుఁగాక;
తఱచుగారణభూమిని ♦ దొఱగునట్టి
రక్త బిందులు నిందాక ♦ రములెయైన
రక్తినిటుస్వేచ్ఛ కల్పించు ♦ రక్తమెన్న
నందనపుఁబువ్వపొదరిండ్ల ♦ క్రిందమించు
పావనతరంగిణిని మైల ♦ పఱుపకుండు
నంతటిపవిత్రమై కడు ♦ నలరుచుండు;
భక్తితో స్వేచ్ఛదేవతా ♦ పక్షముని
రక్తమును ధారవోసెడు ♦ భక్తవరుని

హృదయమందుండి యాదేవి ♦ పేమమీఱ
 సంత్యతర్పణముగఁగొని ♦ హర్ష మందు
 సమలతరమైన యాయరు ♦ కాంబుకణమె
 యీశ్వరప్రీతికరమయి ♦ యెసఁగుచుండు
 సన్ని కాన్దలమిన్నయై ♦ చెన్నుమీఱు”
 లనుచు నెలుఁగెత్తిపలుకుచు ♦ నాత్మనలరి
 యెగసిపోయెను గిన్నిరి ♦ గగనమునకు.

తాను నీరీతిఁదెచ్చిన ♦ దానిసంత
 దివ్యతరముగ వెలిఁగెడు ♦ దేవదూత
 చేతనిడఁగానె యతఁడు వీ ♦ ఓచిచానిఁ
 బ్రాణమిటుదేశమునకు న ♦ ర్పణముసేయు
 శౌర్యనిధులకు నెసఁగెడు ♦ స్వాగతంబు
 ప్రీతికరమెంతయును మాకుఁ ♦ బ్రీతికరము ;
 కానిచూడుము కిన్నరీ! ♦ కదలదయ్యె
 స్వర్గనందన సుందర ♦ ద్వారమందు
 బద్ధమయియుండు స్ఫటిక క ♦ వాటచుకట !
 కాన నీర క్తిబిందువు ♦ కంటెఁగూడఁ
 గడుపనిత్రమ్మగాఁ గాన్క ♦ గ్రాలవలయు
 నీకుస్వర్గంపుఁదలుపులం ♦ దెఱచుటకును”
 సంచుఁబలికెనుగిన్నిరి ♦ యాలకింప.

స్వర్గమునుగాంతునిచనని ♦ సంతసిలిన
యట్టి తొలియాశయిట్లు ని ♦ రాశిగాఁగ
దక్షిణమ్మునదప్పుల ♦ దనరుచుండు
నాఫీకాలోని చంద్రదామ్ర ♦ లందు వాలి,
ధరజనించిన నగుల నే ♦ త్రములఁబడక
గుట్టుగా గాఢవనముల ♦ బుట్టినట్టి
సొగసుగాఁ దనతొట్టెల ♦ చుట్టుమూఁగి
నీటి వేల్పులు పీఠితో ♦ నృత్యమూడి
తన వినూతనమందస్మి ♦ తములఁగాంచి
భూసంతోషమును వెలి ♦ బుచ్చునట్టి
‘మేటి’ యాజ్ఞాప్తులెలు ♦ పె న్నేటిసీటఁ
దనదుగరులకుఁగిన్నరి ♦ నునుపుఁగొలిపె.

— — —

దివిని వెలివేయఁబడిన యా ♦ దేవకన్య
మింటనటనుండి “యాజ్ఞాప్తు” ♦ మీఁదవాలి
దానిఖిహారవనముల ♦ దానిగుహల
దానిరాజసమాధి సఁ ♦ తతులఁగాంచి
దీక్షునిశ్వాసములఁబుచ్చి ♦ తిరుగఁజొచ్చె ;
నంతవెచ్చని “రోసెటా” ♦ యనెడుకనుమ
మీఁదవేల్చుచు నచ్చట ♦ మెలఁగుచుండు
పలుతెఱంగుల రంగుల ♦ పావురములు

లీలగావించురవముల ♦ నాలకించె;
 నంతవరసీలనిర్మల ♦ కాంతియుతము
 శాంతిమయము “మిరస్స”ను ♦ చారుసరము
 గాంచి యాశాంతిరొదలఁ దొ ♦ లంచుచుండు
 వెల్లకొంగలగరులపై ♦ వెలుగుచుండు
 తేటవెన్నెలకెలమిలో ♦ దేలుచుండె;
 దృశ్యమెంతయు రమ్యమై ♦ తేజరిల్లె;
 నింతకంటెను నందమై ♦ యెసగుదానిఁ
 గాంచియుండు నెనుతుక్క డె ♦ క్కాలమునను ?

పండువెన్నెలలోఁ బైడి ♦ పండ్లుపండె;
 గాయురేయెండనుబయళ్ళు ♦ గాచుకొనియె;
 జేరినిద్దరనూచింప ♦ శీర్షములను
 బట్టమెత్తిలపైవాల్చు ♦ పడుచులట్లు
 ననములనుబత్రిమకుటముల్ ♦ దనరుచుండు
 తలలనెయ్యన ఖరూర ♦ తతులువంచె;
 బియుండు సూర్యుండుమేల్కొను ♦ వేళకెల్లఁ
 దాముకొత్తని యండచం ♦ దములమీఱి
 లేవరేయెల్ల సరసిలో ♦ లీలమెఱయఁ
 జెలఁగి వెలిదమ్మిపువ్వులు ♦ జలకమాడె;
 మంచికలగాంచి సంగతుల్ ♦ మఱచిపోవఁ

గొద్దిగాజు ప్రియందున్న ♦ సుద్దులట్లు
పాలుపుదళిగిన గుమలుగో ♦ పురములుండె.
దివ్యమైశాంతముగనుండె ♦ దృశ్యమెల్లఁ.

గూయుచుండెను తీతువు ♦ కూతదప్ప
వినుట కెద్దియులేదయ్యె ♦ వీనులకును ;
వడినడినిసన్న మేఘమ్ము ♦ తెడలిపోయి
లీలతోజంద్రహాసముఁ ♦ గాగ్గలజేయఁ
గరము మెఱసెను విహగ ♦ విగ్రహముకరణి
మిన్నుముట్టెడుకంబము ♦ మీదికొనను
గొంచెమేనియుఁ గదలక ♦ కూరుచుండి
యింద్రసీలపుఁగాంతుల ♦ సీనుచుండు
పక్షములనెప్పు “సుల్తాన” ♦ పక్షిదప్పు
గాంచనెవ్వరులేరైరి ♦ కన్నులకును.

ఇట్లు శాంతముఁగాంతమై ♦ యెసఁగునదట
ఘోరమగుమంటగ్రక్కు నె ♦ డారియైన
వీచియెఱుంగనికూరహా ♦ వేడిగాలి
భీకరమృగునా “మారి” (Plagne) ♦ వీచునంచుఁ
జూచునెవ్వనికైనను ♦ దోచియున్నె?
దానిగరిగాలిసోకిన ♦ తత్క్షణమున
మానవాకృతినున్నయే ♦ ప్రాణిగాని

వేడి “సైమూము”గాలికి ♦ వృక్షతతులు
 మాడిపడునట్లు మలమల ♦ మాసిపడును;
 భవ్యదశనున్నయెందలో ♦ పడుచువారి
 ఫాలమునఁగాంతిజల్లుచు ♦ భానుఁడరిగె;
 వారలేయిప్పుడాఁఘోర ♦ మారిబారిఁ
 జిక్కికుళ్ళిరికుటిఁబడి ♦ యక్కటకట!
 యనుభవింపరు వారింక ♦ నర్కుసుఖము.
 ఖననసంస్కారమును బొంద ♦ ననువులేక
 నిండువెన్నెలదమపలు ♦ నిద్రివోవఁ
 బుడమిపైరాసులుగరాలి ♦ పడినయట్టి
 శివములనుజూడమదికి వి ♦ పాదమొదపు;
 ఈచెడినకూటి కెంతయు ♦ నేవగించి
 పెడముఖము వెట్టిగ్రద్దలు ♦ వెడలిపోవు;
 పాడుపడినట్టి పత్తిన ♦ పథములందు
 భయముగొల్పుచుఁగ్రొవ్వి సి ♦ వంగియొకట
 యెరను వెదకుచునడురేయి ♦ దిరుగుచుండు;
 కటికచీకటిపడ్డ మా ♦ ర్గమ్మునందు
 దీనిసీలవిశాలోగ్ర ♦ దృష్టికకట!
 చావుబ్రదుకుల నడుమను ♦ దేవులాడు
 నుక్కదురదృష్టుఁడెవడైన ♦ జిక్కనేని
 వానిదుర్దశనింకఁజె ♦ పుంగదరమె!

అపుడుకిన్నరి ఘోర ధృశ్యమునుగాంచి
 “అకట! మానవజాతి! నీ వటులుతొలుత
 సురవనమునుండి జాజ్న దురితమానకు
 నచ్చుకొంటివిదండుగ లధికములుగ.
 స్వర్గనందన కుసుమాళి సౌరభమ్ము
 వదలకింకను నీలోనఁ బొదలుచుండె;
 గానిమాయాహిజాడలున్ మానకుండె”
 ననుచుఁగరుణాశ్రువుల దన కవులనించె;
 నరునికైజాలిగొనియిట్లు సుధలువగవ
 బొడమునెక్కుక కన్నీటి బొట్టుగూడ
 నమ్మతంబగుశక్తిచే నలరుఁగాన
 వెలుగుకన్నీరు కిన్నరి విడుచుచుండఁ
 బట్టుగాలియు శుభ్రమై శోభఁగాంచె.

నింగిపైనుండి కిన్నరి లొంగిచూడఁ
 జెలుపుమీఱిన నారింజ చెట్లుకొన్ని
 గానవచ్చెను వానిలోఁ గ్రాలుచున్న
 ఫలములును బూలుగాలిచేఁ గలసిమెలసి
 పీఠివృద్ధులుగఁ బసి పిల్లవారు
 గూడికీడించుచున్నట్లు కొమరుమిగిలె;
 పూచిపొత్పెడు నాకొత్త పొదరుక్రిందఁ

దనరుచుండుసరోవర ♦ తటమునందు
 శబ్దమింతయులేని యా ♦ సమయమందు
 నింటికడనుండి యెవ్వరి ♦ కంటబడక
 యేకతంబుగ మృత్యుచెంద ♦ నేగుదెంచి
 వనరునొకరోగి మూలుగు ♦ వినగవచ్చె;
 సుఖగనున్న పృథ్వీగన ♦ చోటనెల్ల
 నెందఱకొ పేమపాతుడై ♦ యెసఁగియిపుడు
 పరిచితుండొక్కఁడును లేని ♦ వానివలెను
 వగచువారేని చూచెడు ♦ వారలేని
 నొక్కరునులేక మరణించు ♦ చున్నవాఁడు;
 కాచియుంటకుఁగూడ నె ♦ క్కఁడునులేడు;
 ఎదుటఁగంటికిఁ జల్లగా ♦ నెసఁగుచుండు
 సరములోనుండి పుడిసెడు ♦ జలముదెచ్చి
 హృదయమందలి దగఁదీర్చ ♦ నెఁఁడులేడు;
 అన్ని శబ్దములడఁగిన ♦ యపుడుగూడ
 దూరగానము గతివినఁ ♦ దోచుచుండి
 సర్వమును దీటిపోయిన ♦ సమయమందుఁ
 గుటిలసంసారసాగర ♦ తటముఁజేరి
 ప్రజ్ఞకందనియాతమో ♦ రాశియందు
 నాత్మదన తెప్పదోసెడు ♦ నవసరమున
 లలినిగాల్పెడు చిన్నివీ ♦ డొక్కలుపనంగ

నుప్పుకడపటి మాటరు ♦ జెప్పుటకును
జరిమెఱింగినవారైన ♦ తెంతలేరు!

అట్లుదిక్కటి యిక్క ♦ నాతఁడున్న
దడవులనెఱింగివలచియు ♦ దనకునింకి
దనదియనిచెప్పుటకుఁగాని ♦ తిలరుఁగొని
జనకునివిశాల భవసరా ♦ జమ్మనందఁ
దన్నిటలమాఱిసేవించు ♦ సన్నగాలి
సాటియాబోటి కనదగు ♦ తేటగాలి
చల్లుమఱబుగ్గ చిమ్మెడు ♦ చల్లగాలి
హిరువుల సీమఁబుట్టిన ♦ చందనపు
గందపుఁబొగల్ బుగుల్కొను ♦ కమ్మగాలి
హాయిగావీన నీనడు ♦ కేయివిడుచు
చెడ్డగాలికిదూరమై ♦ సేముముగను
నున్నదనుదలఁపొక్కటే ♦ యల్లమారు
సంతసమ్మునుగొల్పె నా ♦ చావనున్న
పడుచువాడగు నావ్యాధి ♦ భాతునకు.

కానిమాడుమదెవతెయో ♦ కానియదిగో!
యొంటరిగ నెవరికేనియు ♦ గంటఁబడక
పెల్లువగఁజల్లు నీపొడ ♦ కల్లునెడక

నమ్మహారోగ్యదేవత ♦ యంపినట్టి
యలరుప్రాయంపు మాతయో ♦ యనగవచ్చె;
జెక్కిట గులాబి కాన్కలఁ జేర్చితెచ్చె;

దపులనున్నను వెన్నెల ♦ దఱిగియున్నఁ
దన్వియెవ యెఱుఁగు యిప్పుడఁ ♦ తనికెఱెఱిసె;
దానుబెండ్లఁడనుండిన ♦ ధర్మరతయె!
అతనితోఁ దానుమరణించి ♦ యరుగుఁగాని
నసుధనన్యసుభాశితై ♦ బ్రదికియున్నె?
కన్యయదెవచ్చి ప్రియునిదాఁ ♦ నఁగిలిచె;
అతని నల్లనిచెక్కిలి ♦ యతివమిన్న
తనదుచెక్కిలి పైఁబెట్టి ♦ తఱునునెత్తె;
మెచ్చిమండెను నాతని ♦ నుదుటఁగట్ట
వీడివేలెను తనముడి ♦ మెఱుకలను
నిండుకోనేటి చల్లని ♦ నీటముంచె;
నందరోద్యానమందునా ♦ నందముగను
నూఁగిసురబాల బాలికల్ ♦ దూఁగుచుండు
నెలపుమాడ్కిఁ బవిత్రమై ♦ చెలఁగినట్టి
తత్సతీమణికొఁగిలి ♦ తనకునిట్లు
భయముఁగొల్పెడు సమయమ్ము ♦ వచ్చునంచు
నెన్నఁడే నతఁడక్కటా! ♦ యెంచునున్నె?

ఒగ్గెనొకపారి యొకపారి ♦ యువిదమోవి
యం దెవిష మెల్ల నుండెనే ♦ నపుడుదాను
వెఱచునట్లులు వెఱచుచు ♦ విముఖుడయ్యె;
అంతవఱకెన్నడునుగాని ♦ యతనికొఱకు
నడుగ బడికుండ మఱిసిగ్గు ♦ పడకయుండ
ముద్దునిచ్చి యెఱుంగని ♦ ముగ్ధనేడు
నిర్భయమ్ముగ ముద్దిడె ♦ నిండుమదిసి.

అంతఁ బెడమోమునెట్టిన ♦ కాంతుఁజూచి
“నీవు వెలిఁబుచ్చుగాలి పు ♦ న్నెంపుగాలి
పీల్చగానిమ్ము నాథనన్ ♦ బీల్చనిమ్ము;
దానితెక్కలనున్న దే ♦ దైనఁగాని
మించునారోగ్యమేగాని ♦ మృతియెగాని
ప్రీతికరమది నాకుసం ♦ ప్రీతికరము;
ధారగాఁగాఱు కన్నీరు ♦ ద్రావుమిదిగొ;
సాహృదయర క్తమందు సం ♦ తాపమార్పు
ను త్తమం బైన మహిమయే ♦ యుండియున్న
నుదుటనిముసమ్ము శాంతి నీ ♦ కొదవుటకును
బీతినార క్తమెల్ల న ♦ ర్పించియుందు;
అవలఁద్రొప్పకు నీప్రియ ♦ మైనమోము;
దయిత! యిటుచూడునేను నీ ♦ దానఁగానె?

బ్రదుకుచావులయందు నీ ♦ పక్కనుండ
 నన్నికొనినీవు వలచిన ♦ కన్నెగానె?
 అంధకారపరీవృత ♦ మైసభువిని
 వెలుగు నీనుండియేకాంచి ♦ వెలిగినేను
 సీసవోయినతరువాత ♦ నిలిచియుండు
 నుగ్రతరదీర్ఘ రాత్రిని ♦ నోర్వగలనె?
 ప్రాణమేనీవు నినువీడి ♦ బ్రదుకగలనె?
 బ్రదుకజాలను నిజముగా ♦ బ్రదుకజాల;
 ఆకుదొడిగిన కాడధా ♦ సంతరింప
 సంతమైతీటు గాడతో ♦ నాకుగాన
 వాడిమండుచు నుండు నీ ♦ వలెననేను
 వాడిమండక మున్నెనా ♦ వంకదిరుగు;
 తిరుగు మత్స్యేమధామమా! ♦ తిరుగుతిరుగు;
 నదలకింకను జల్లగా ♦ బొదలుచుండు
 పెదవులకుఁ దుదిమెదలెడ ♦ విమలమైన
 కొట్టకొనయాపిని బాలు ♦ గొనుముగొనుము
 గొనుమనుచు జేష్టలుడిగియా ♦ కొమ్మకుక్రింగె;
 గోతిలోగాలిలేకయో ♦ గుహలయందు
 సదక శైత్యమ్మున నె దీప ♦ నూలుగతిని
 నార్తునాలనియూర్పుల ♦ హతులచేత
 సతివకన్నుల కిళ్లెల్ల ♦ నాటపోయె;

నంతనెకపారి మృతిబాధ † ననుభవించి
 వేదనలనెల్ల నాతడు † వీడిచనియె;
 ప్రియుడు జీవించకట్టులు † విడిచిపోవ
 ముద్దిడియెగన్య కడపటి † ముద్దునిడియె;
 యిగనియాముద్దు నిడుచునే † తీటిపోయె.

అంతఃగిన్నెరి యాకన్య † కాత్మమెచ్చి
 యెంతభిశ్వాసమును మఱి † యెంతభక్తి
 కాంతల హృదంతరమ్ముల † గాయగలదో
 యంతయునుజూపి యవ్విధి † నస్తమిలిన
 చానకొనయూర్పుఁ దిన్నగా † సంగ్రహించె.

నంతనటనున్న కన్నెకా † యమునుజూచి
 “స్వయముగా మృత్యుగీతము † పాడుకొనుచు
 నెంతయును వింతగొల్పనే † కాంతమందు
 గాన సౌరభములయందు † గడచిననెడు
 వేలుపుంబిట్ట చితికంటె † విమలమైన
 శీతవాతసుగంధ సం † పూతమైన
 సుఖసమాధిని నిద్రింపు † శుభచరిత్ర”
 యనుచుదీవించి పెదవుల † యందునుండి
 యాస్థలంబున దివ్యమా † ననిలమూది

నిండుమేలుగులుజెలఁగెడు ♦ దండమూఁచె;
 వారలిర్వురు దమవేలి ♦ వదనములను
 దానికాంతులుపడి తళి ♦ తళలనీనఁ
 గన్మృతావియుఁ జీకటి ♦ గొమ్మియుండు
 నిజసమాధులలో దీర్ఘ ♦ నిద్రానుండి
 ప్రళయమునఁ బైకిదీయంగఁ ♦ బడినయట్టి
 యిరువురు మహాత్ములొన ♦ నెసఁగిరపుడు;
 వారియాత్మలు మేల్కొను ♦ వఱకుమీఁద
 శాంతముగఁ గాచియుండెడు ♦ స్వర్గదూత
 యనఁగ నాకిన్నరీమణి ♦ తనరుచుండె.

అంబరంబున నదయరా ♦ గంబువొడమె;
 త్యాగపూరిత విమలాను ♦ రాగమిడిన
 యాయమూల్యంపుటుచ్చాస్వన ♦ మందిమరల
 దేవుఁకొసంగఁ గిన్నరి ♦ దివికినెగసె;
 కాన్కనిడఁగానె వాకిటు ♦ గాచియున్న
 దిన్యపురుషుండు నవ్వెను ♦ దీనిఁబట్టి
 యమరవనమింకఁ ద్వరలోనె ♦ యమరునంచుఁ
 బొదలికిన్నరి హృదయము ♦ పొంగఁజొచ్చె;
 అమృతాపభ్రు సింహాసన ♦ నమ్మునుండి
 వీచునమృతంపుగాలికి ♦ వేల్పుదోట

వెలుగుపటికంపు గంటల ♦ వెలయుతరులు
 చేయురవములు కిన్నరీ ♦ చెల్లెలయందు
 బర్వముగనప్పుడే విను ♦ బడదొడంగె;
 మొదట స్వర్గప్రవిష్టులు ♦ గదిసితటిని
 మధురజలపాన మొనరించి ♦ మహిమఁగొంచు
 నిర్మలసరోవరముచుట్టి ♦ నెగడుచును
 తరళనక్షత్ర పాత్రముల్ ♦ తళితళమని
 కాననచ్చెను కిన్నరీ ♦ కన్నులకును.

అకట! పాపము! కిన్నరీ ♦ యాశలెల్ల
 నిప్పుడునుగూడ బండక ♦ తప్పినోయె;
 మాయమరదృష్ట మడ్లమై ♦ మరలవచ్చె;
 పుణ్యలోకంపు దలుపులు ♦ మూయఁబడియె;
 జయము సూచనలావేల్పు ♦ చాసనుండి
 ఘూయునప్పుడు చింతిల్లు ♦ చాయదోప
 నాసురలదూత కిన్నరీ ♦ కేసిచూచి
 “ఆగుమింకను కిన్నరీ! ♦ యాగుమాగు;
 సత్యవతి కన్య ధన్యసం ♦ శయములేదు;
 మించు పరమేశుమాళిని ♦ మెఱపుచేత
 న్నాయఁబడినట్టి యాసతి ♦ భవ్యచరిత
 చిరముచదువంగఁ జూచుండు ♦ సురలచేత;

గాని చూశుముకిన్నరీ! ♦ కదలదయ్యె
 స్వర్గనందన సుందర ♦ ద్వారమందు
 బద్ధమయ్యుండు స్ఫటికక ♦ వాటమకట!
 కాన నీకన్నెయూపిరి ♦ కంఠఁగూడఁ
 గడుపవిత్రిమ్ముగాఁ గాన్క ♦ గ్రాలవలయు
 నీకుస్వర్గమ్ము దలుపులం ♦ దెఱచుటకుచు”
 అనుచు వచ్చియుచే గిన్నరీ ♦ మూలకించె.

చెలఁగెడి గులాబిపువ్వుల ♦ సిరులనెలయు
 ‘సిరియ’ యనుపేరఁబరఁగిన ♦ సీమమీఁద
 వింతగా సంజవెలుగుచు ♦ విశ్రమించె;
 వర‘లిలానను’ గిరిముని ♦ ప్రవరుమీఁదఁ
 దత్ప్రభామండలంబనఁ ♦ దరణివేల్చె;
 శీతకాలము వైభవో ♦ పేతమగుచు
 నెప్పుడును వెలిమించుచే ♦ నెప్పుడుండు
 నున్నతాచలశిరముపై ♦ జెన్నుమీఱె;
 వేసవిగులాబిపూలచే ♦ వెలయుచుండు
 వనముతో నదిగ్రుడములఁ ♦ బవ్వళించె.
 నింగిపైనుండి క్రిందికి ♦ దొంగిచూచు
 వారికాభవ్య సీమపై ♦ వఱలుచుండు
 వలుతెఱంగుల కాంతులు ♦ చలనములును

నెంతవీతను గొలుపునో ♦ యెలుగందరిమె?
 మంచితోటలు తెలిసిట ♦ మించునగులు;
 వినిగట్టుల విరివిగా ♦ బెరుగుదుండ్
 వివిధపరిమాణములచేత ♦ వెలయుచుండి
 పైడినలెమించి యెడలొ ♦ బైడిమించి
 గొలుచుచుండెడు వింతక ♦ ర్బుజపగ్గస్స,
 పాడుపడియుడునట్టి దే ♦ వాలయముల
 గోడలను గాంతితతులు పా ♦ తామనట్లు
 వశివశిగఁ బ్రోకుచుండెడు ♦ బల్లిగములు,
 గనులబుట్టించు ఘనమశి ♦ గణముతోనె
 సొగసుగుల్కెడు కిచ్చర ♦ నగరమందు
 మొగిలిపుట్టని నింగిని ♦ బొడలుచుండు
 జలమెఱుంగని సురచాప ♦ చయముతోనె
 బెడఁగుమీఱంగఁ బొదుగంగఁ ♦ బడినయట్లు
 భవ్యమగు సంజకెంజాయ ♦ పడివెలుగు
 పక్షములతోడ నటునిటు ♦ వాలుచుండి
 గుట్టగట్టుల నిలయముల్ ♦ గట్టుకొన్న
 కలుతెఱంగుల గుంపుల ♦ పాపురములు,
 అలరుదోటలయందు వి ♦ దారిగించి
 విమలపాలిస్థలీవన ♦ పీఠులందు
 భృంగములు చేయుచుండు యు ♦ కృతులతోడ

గోపకుల వేణునాదము ♦ గూడంగలసి
 వచ్చిచెవిబడుచుండెడు ♦ వరరవములు,
 కోటిలాపూర్ణవనముల ♦ గొమరుమిగులు
 దివ్య'జార్దన్' తరంగిణీ ♦ భవ్యతలులు,
 నిన్నియుండియుఁ బాపమా! ♦ కిన్నరికిని
 నెక్కటైనచుసంతోష ♦ మొసంగదయ్యె;
 వగపుమదినిండె; తెక్కలు ♦ బడలియుండె;

కాలమనుమాంత్రీకుఁడు దన ♦ కాలమెల్లఁ
 గొలువఁగా భూమిమీఁదను ♦ నితీపిన్ద్ర
 కంబములనంగ నీడల ♦ గడలకిడుచు
 విజనసీమను నెత్తుగా ♦ వెలయుచున్న
 కంబములె నిల్చి మున్నెక్క. ♦ కాలమందుఁ
 దాను వెలసిన ధామమై ♦ తనరుచున్న
 దేవళముమీఁదఁ దిన్నగా ♦ దృష్టిపఱపు
 చున్న రవిగాంచెఁ గిన్నరి ♦ ఖిన్నయగుచు.

అమృతసూర్యదేవాల ♦ యమ్ము క్రింద
 దాపబడినట్టి రత్నముల్ ♦ దాపిన్ద్ర
 రక్షయేకాని, దివ్యాగ్ని ♦ రక్షగాంచి

“సాలమను” గొప్పనామము ♦ కాళిచున్న
 కేకి యేకాని తిండివ్య ♦ దృష్టికి బిబ్బి,
 వడిగనీదోషినాత్మను ♦ స్వర్గమునకు
 మరలజేర్చెను కాన్క చం ♦ దురినిక్రింది
 భువిగలదొలేక సాగర ♦ ముననుగలదొ
 తెలుపగలదేమొ? దుఃఖమ్ము ♦ అలగునేమొ?

అనెడునాశజనిచిన ♦ హర్షమంది
 యచటవాలెను గిన్నరి ♦ యనిలపుట్టి
 గగనలోచనుడింకను ♦ సగుచునుండె;
 పడమటను సంజపొదరిడ్ల ♦ పైడికాంతి
 తలుగకుండెను గొంచెము ♦ దలుగకుండె;
 సపుడు “బాలైక్కు” వసముపై ♦ సమరకన్య
 నింగిపైనుండి మెల్లగా ♦ దొంగిచూచె.

అచ్చట గులాబితోటలో ♦ నాటబాట
 బొదలునెక్కడు బాలుడా ♦ పూలవంటి
 రంగుతోడను స్వేచ్ఛతో ♦ గాళువాడు
 వేడ్కపడు చూపుచేతుల ♦ వెలయువాడు
 నెగయురత్నాలా! తెక్కల ♦ నెగడుపూలా!

యనఁగ నెప్పొరిమల్లెచె ♦ ట్టునకుఁజుట్టుఁ
 దిరుగునాయాకుచిల్కల ♦ తెగలఁగోడఁ
 బట్టువిడునాటలాడుచు ♦ బడలిబడలి
 విశ్రమించెను నని గులా ♦ బీలసడుమ;
 అంతశాలునిచెంగట ♦ సలసివచ్చి
 నిండుగఁజెమర్చుగుఱ్ఱంబు ♦ నుండిడిగ్గి
 యొక్కపురుషుఁడుదప్పిత్తో ♦ బ్రక్కనుండు
 చిన్న సత్రంపునూలికి ♦ జెంతనిలిచె ;
 నిలిచిదాపున నెంతయు ♦ నిర్భయముగ
 వేడ్కఁగూర్చున్న చక్కని ♦ పిల్లవాని
 పక్కకుండిప్పెడనవికా ♦ రవుముఖమ్ము;
 అంతకంటెనుభీకర ♦ మైన నునుటఁ
 గిరణములఁగొల్పియెఱుంగడు ♦ తరణియెపుడు;
 అతిథయంకరమైన యా ♦ యాసనమున
 మేఘమున ధూమవహ్నిలు ♦ మిళితమైన
 కిరణిఁదెగువయుఁగోళము ♦ గలసియుండె ;
 అతిథయంకరకృత్యమ్ము ♦ లాచరించి
 నట్టికడలెన్నియో వాని ♦ యాస్యమందుఁ
 జక్కగాఁగిన్నరీషణి ♦ చదువఁగిలిగ ;
 పడుచులెందఱనోపాడు ♦ పఱచియుండె,
 పావనక్షేత్రములమైల ♦ పఱచియుండె,

సలిపినప్రమాణములమంటఁ ♦ గలపియుండె,
 అతిథిరక్తమ్ముచేత గృ ♦ హమ్మునకును
 జలుపఁగాని కి శింకము ♦ జీర్చియుండె ;
 కిరుణ కన్నీట పీదిన ♦ జెఱుచువఱకుఁ
 పెడక యుండెను నట్ట లా ♦ చిత్రగుప్తుఁ
 డిలుక చేమండి తనవడి ♦ కలమునుండి
 కాఱుమసిబొట్లవ్రాసిన ♦ కరణదోఁప
 వాని నెసటనివెల్లఁ గ ♦ న్నట్టుచుండె.

శాంతమును గొల్పుచుండెను ♦ సంజచేత
 నాత్మమృదువయ్యెనోయన ♦ నాదురాత్ముఁ
 డపుడు నెమ్మదిగానుండి ♦ యాగులాబి
 నెనయు బాలుని యాటలఁ ♦ గనుచునుండె ;
 అతని కెంజూపులా బాలు ♦ నమలమైన
 యలరూఁజూపును గలసిన ♦ యపుడుచూడ
 భోగములరాత్రిమండిన ♦ కాగడాలు
 బాలరవికాంతిగలసిన ♦ పగిదినుండె.

గగనమణిగుంకఁ గిందికి ♦ దిగినకొలఁది
 వింతగోసిరియాలోని ♦ వేనవేలు
 శిఖరములనుండి పార్శ్వన ♦ సేయఁగొలుపు

పీయరవమ్మంతకంత వ ♦ ధిలగఁజొచ్చె;
 పొల్చుపూసెజ్జపైదల ♦ వాల్చియున్న
 బాలుడప్పుడులేచి యా ♦ పరిమళించు
 భూమిపై దక్షిణపుదిశ ♦ మోకరించి
 నిటలమునునంచి పరమేశు ♦ నిత్యసభపుఁ
 జెన్నుమీఁతెడు విమలంపుఁ ♦ జిన్నినోట
 వచ్చియునురానిమాటల ♦ నుచ్చరించి
 యచటియాపుష్పవనమున ♦ నప్పుడపుడె
 జాతీతనమందిరముమఱి ♦ జేరఁగోరు
 దేవశిశువోయనంగను. ♦ దివమునకును
 గరములను గన్నులనునెత్తి ♦ కాంచుచుండె.
 ఏమిశిశువేమిదృశ్యమ ♦ దేమి దినము!
 ఒప్పుచూడంగవలెఁగాని ♦ చెప్పదరమె!
 ఎంతగడ్వించు పూర్వదే ♦ వేద్యునైనఁ
 జన్న తనశాంతిమహిమల ♦ నెన్నుకొనుచు
 నొక్కనిట్టొర్పునిడఁజేయ ♦ నోపుచన్న
 నింకనటనిల్చి దీని ఏ ♦ యీంచుచున్న
 యద్దురాత్ముని మదిలోని ♦ వ్యాకులమును
 జెప్పదరమానె యెవరికో ♦ జెప్పనగునె?

అతమదమెల్లబోయియా ♦ యాతతాయి
 పృశయమందలి ఘోరిపృ ♦ నాహమట్టు
 తెన్ని యోయోగ్ల క్కూరింపు ♦ పృత్యములను
 జనిన తనవితిముపయి ♦ మనముగొలిపి
 యెంతవెదకిన బుద్ధికి ♦ నెచటగాని
 కానరాదయ్యెవిశ్రమ ♦ స్థానమేని
 శాంతిసూచకమగునెక్క- ♦ శాఖయేని;
 గానగడుగుంగి యాపిల్ల ♦ వానిజూచి
 “పున్నములపొట్టవైచ యో ♦ చిన్నియన్న!
 నీవలెనెచిన్న నాచు నే ♦ నిర్మలముగ
 నున్నయప్పుడునీవలె ♦ గన్నుతెత్తి
 మింటజూచుచు బ్రోద్దించు ♦ చుంటిగాని
 యిప్పుడో” యనితలనంది ♦ యేమియనక
 చిన్నతనముననుండియు ♦ జిత్తమందు
 నించుకయుమేలుకొనక ని ♦ ద్రించుచున్న
 యుత్తమములగు లక్ష్మముల్ ♦ యోగ్యములగు
 కోరికలు భావములవెల్ల ♦ గొత్తతాచు
 నెక్కపారిగదలలెత్త ♦ వెక్కివెక్కి
 యేడ్వజొచ్చెనువిలవిల ♦ యేడ్వజొచ్చె;

అపుడుకిన్నరీ విలపించు ♦ తనిజూచి
 “గాఢముగజొచ్చి హృదయము ♦ గాల్చికాల్చి
 వెలికివచ్చినపరితాప ♦ మొలుకునిట్టి
 యశ్రుబిందువె ధన్యమై ♦ యలరుచుండు;
 పాపమోచనకరుణాపరి ♦ వాహమైన
 దీననేపాపి తొలుదొల్త ♦ మానసమున
 నిర్మలానందరూపము ♦ దెలియుచుండు;
 వేసవినిమండుచుండెడు ♦ వేడిగాలి
 నుండి “ఝాజ్జపు” మీదఁ జం ♦ దుగ్గింపురాల్పు
 సఖిలరోగనివారితా ♦ పాపహారి
 యైసయొకబిందువే యెట్టు ♦ లన్భుతముగ
 రోగములనాల్చి నిండు నా ♦ రోగ్యమిచ్చి
 ధరకుఁదివికిని మరలఁ జై ♦ తన్యమొసఁగు
 నట్టులేసుమ్ము పరితాప ♦ మాతృగలుగఁ
 గాఱునుత్కృష్టమైన క ♦ స్మరుగూడ!
 పతితుఁడా! చూచునీమది ♦ బ్రబలియున్న
 పాపరోగములెల్ల నే ♦ పాటివైన
 నొక్కదివిచుక్క- యన్నిటి ♦ నుక్కడంచె”
 ననుచుఁ దనఁడెందమునఁదానె ♦ యనుకొనియెను.

విజయముగఁ బ్రార్థనముసల్పఁ ♦ బిల్లవాని
 పక్కినేపాపి మోకాళ్ళి ♦ వంచినలిచె;
 దోషిమీఁదను మఱయు ని ♦ గోషిమీఁద
 మించియొక సూర్యరశ్మయి ♦ మాయచోడఁగ;
 పాపియొక్క యెత్తుమిగులఁ ♦ పడియెనుచు
 స్వర్గమంతట ఘోషించి ♦ పక్షిటపఱచు
 హస్తగీతమ్ములను బాడి ♦ రమరులెల్ల.

పైఁడిగుంపగ నాప్పునా ♦ భాస్కరుంప
 మింటఁబుడె దానస్త ♦ మించియుంక
 వారిలికను మోకాళ్ళి ♦ వంచియుండఁ
 గొపములకిట్లు పఠితాప ♦ పడెనుతని
 వెచ్చగానున్న మిక్కిలి ♦ విన్నవైచ
 చెక్కిలిని మంచువలెజల్లి ♦ చేయుచున్న
 యశ్రుబిందువు మీఁదికి ♦ శత్రురాల్
 దరణితారలలోనుండి ♦ ధరణికపుడు
 రాలియెఱుంగని వింతయకా ♦ రమ్యకాంతి;
 ఉత్తరపుమించుగానె, యే ♦ యల్కుగానె
 చూచుమర్త్యుల కిదిమది ♦ దోచవచ్చు;
 గాని జయనూచకంబయి ♦ కాలుచండు
 నశ్రువునుగాంచి యెంతయు ♦ నాత్మమెచ్చి

స్వర్గనందనసుందర ♦ చ్చారమాదుఁ
 గావలిగనున్న విఖ్యాత ♦ దేవదూత
 వెలికిఁజమ్మిన చిఱునప్పు ♦ వెలుఁగటంచుఁ
 దెలిసికొని కిన్నరీమఁశి ♦ యలరెమదిని.

“నందనంబబ్బె శాశ్వతా ♦ నందమబ్బె;
 దీతనాపని తలుపులు ♦ దొనఁబడియె;
 సుఖనినేగానె? నిజముగాఁ ♦ సుఖనినేనె!
 శ్రీలఁజెన్నారు కిన్నర ♦ సీమయామఁ
 గొమగుమిగెఱుప వజ్రగ్రపు ♦ గోపురములు,
 నెగడుచుండెను కిన్నర ♦ నగరమాదు
 నొతయును నొల్పు పూపాద ♦ నిష్కలములు,
 సుందరస్వర్గవనమ! నీ ♦ ముదవెల్లఁ
 జెప్పవలయునె కళలెల్లఁ ♦ దప్పియుండు;
 మాఱి నశియించు ప్రియుని ని ♦ ట్టారుపట్టు
 లుండు నిహసారభములార! ♦ పొందుపొందు,
 నిత్యజీవనసారభ ♦ నిలయమైన
 పారిజాతమ్మె నాకింకఁ ♦ బారణమ్ము;
 ధరణినాచేతనున్న యీ ♦ దండమందు
 సుంతయిటు వెల్గినశియించు ♦ సుమములార!
 దండమిదెగొండు మీదండ ♦ నుండఁబొందు;

దళదళమును గూర్చి బాణము ♦ దళపుల
 కిమ్మగుచు స్వామిసింహాన ♦ సమ్మించెత
 సంతతముపూరి కిల్పభూ ♦ జమ్మమును
 వెంతవెలగను పూవై ♦ నేమిఫలము!
 గండగంబబ్బె శాశ్వతా ♦ గండమబ్బె;
 దీతెనాపని తలుపులు ♦ వెంచుబడియె;
 గురుదుగిన్నరి గండ ♦ ముగకు గగనె.

ఇది శ్రీమద్రామాయణ లలితకవితా
 కలిత శ్రీరామలక్ష్మణా బుచ్చివేగయా
 మాత్యతనూజాత సకల సజ్జనవిధేయ
 ఆదిపూజి సోమనాథ నామధేయ
 ప్రణీతంబైన కేన్న రీవిజయమును
 కావ్యరత్నము.

సమాప్తము.

సర్వమాన్యశతకము

భక్తిరసపూరితములై సర్వజన మనోరంజకములగు

100 సీసపద్యములు వెల 0-4-0.

భక్తకర్ణామృతము

భక్తిజన హృదియాష్లాదకరములైన 40 కీర్తనలు

వెల 0-4-0.

కిన్నరీవిజయము

మిక్కిలి యుత్కృష్టమైన కావ్యరత్నము అందఱుఁజమనఁ

దగినది వెల 0-12-0.

వలయువారు :—ఈక్రిందివారికి వ్రాసిన వి. పి. గాఁ
బడయఁగలరు.

ఆ. సోమనాథరావు,

పీఠాపురము, గోదావరిజిల్లా.

Paradise and the Peri.

PARADISE AND THE PERI.

By THOMAS MOORE.

ONE morn a Peri at the gate
Of Eden stood disconsolate ;
And as she listened to the Springs
Of Life within like music flowing
And caught the light upon her wings
Thro' the half-open portal glowing,
She wept to think her recreant race
Should e'er have lost that glorious place !

" How happy, " exclaimed this child of air,
" Are the holy Spirits who wander there
Mid flowers that never shall fade or fall ;
Tho' mine are the gardens of the earth and sea
And the stars themselves have flowers for me,
One blossom of heaven outblooms them all !

" Tho' sunny the Lake of cool CASHMERE
With its plane-tree Isle reflected clear,
And sweetly the founts of that Valley fall ;
Tho' bright are the waters of SING-SU-HAY
And the golden floods that thitherward stray
Yet—oh, 'tis only the Blest can say
How the waters of Heaven outshine them all !

" Go, wing thy flight from star to star,
From world to luminous world as far
As the universe spreads its flaming wall :

Take all the pleasures of all the spheres
And multiply each thro' endless years

One minute of Heaven is worth them all !'

The glorious Angel who was keeping
The gates of Light beheld her weeping,
And as he nearer drew and lisened
To her sad song, a teardrop glistened
Within his eyelids, like the spray

From Eden's fountain when it lies
On the blue flower which—Brahmins say—
Blooms nowhere but in Paradise

" Nymph of a fair but erring line "

Gently he said—" One hope is thine.

" 'Tis written in the book of Fate,

The Peri yet may be forgiven

Who brings to this Eternal gate

The Gift that is most dear to Heaven

Go seek it and redeem thy sin—

"Tis sweet to let the Pardoned in."

Rapidly as comets run

To the embraces of the Sun;—

Fleeter than the starry brands

Flung at night from angel hands

At those dark and daring sprites

Who would climb the empyreal heights,

Down the blue vault the PERI flies,

And lighted earthward by a glance

That just then broke from morning's eyes,

Hung hovering o'er our world's expanse.

But whither shall the Spirit go
To find this gift for Heaven ?—"I know
The wealth," she cries, " of every urn
In which unnumbered rubies burn
Beneath the pillars of CHILMINAR ;
I know where the Isles of Perfume are
Many a fathom down in the sea,
To the south of sun-bright ARABY .
I know too where the Genni hid
The jeweled cup of their King JAMSHID.
With Life's elixir sparkling high—
But gifts like these are not for the sky.
Where was there ever a gem that shone
Like the steps of ALLA's wonderful Throne "
And the Drops of Life—oh ! what would they be
In the boundless Deep of Eternity ?"

While thus she mused her pinions fanned
The air of that sweet Indian land
Whose air is balm, whose ocean spreads
O'er coral rocks and amber beds,
Whose mountains pregnant by the beam
Of the warm sun with diamonds teem,
Whose rivulets are like rich brides,
Lovely, with gold beneath their tides,
Whose sandal groves and bowers of spice
Might be a Peri's Paradise '
But crimson now her rivers ran
 With human blood—the smell of death
Came reeking from those spicy bowers,
And man the sacrifice of man
 Mingled his taint with every breath

PARADISE AND THE PERI.

Upwafted from the innocent flowers.
Land of the Sun ' what foot invades
Thy Pagods and thy pillared shades—
Thy cavern shrines and Idol stones,
Thy Monarchs and their thousand Thrones '

'Tis He of GAZNA—fierce in wrath
He comes and INDIA's diadems
Lie scattered in his ruinous path.—
His bloodhounds he adorns with gems,
Torn from the violated necks
Of many a young and loved Sultana;
Maidens within their pure Zenana,
Priests in the very fane he slaughters,
And chokes up with the glittering wrecks
Of golden shrines the sacred waters !

Downward the PERI turns her gaze,
And thro' the war field's bloody haze
Beholds a youthful warrior stand
Alone beside his native river,—
The red blade broken in his hand
And the last arrow in his quiver.
'Live,' said the Conqueror, 'live to share
The trophies and the crowns I bear!'
Silent that youthful warrior stood—
Silent he pointed to the flood
All crimson with his country's blood,
Then sent his last remaining dart,
For answer, to the Invader's heart.

False flew the shaft tho' pointed well ;
The Tyrant lived, the Hero fell '—
Yet marked the PERI where he lay,
And when the rush of war was past
Swiftly descending on a ray

Of morning light she caught the last—
Last glorious drop his heart had shed
Before its freeborn spirit fled !

" Be this," she cried, as she winged her flight,
" My welcome gift at the gates of Light.
Tho' foul are the drops that oft distill
On the field of warfare, blood like this
For Liberty shed so holy is,
It would not stain the purest rill
That sparkles among the Bowers of bliss '
Oh, if there be on this earthly sphere
A boon, an offering Heaven holds dear,
'Tis the last libation Liberty draws
From the heart that bleeds and breaks in her cause!

" Sweet." said the Angel, as she gave
The gift into his radiant hand,
" Sweet is our welcome of the brave
Who die thus for their native Land.—
But see—alas ! the crystal bar
Of Eden moves not—holier far
Than even this drop the boon must be
That opes the Gates of Heaven for thee !"

Her first fond hope of Eden blighted,
Now among AFRIC's lunar Mountains

Far to the South the PERI lighted
And sleeked her plumage at the fountains
Of that Egyptian tide whose birth
Is hidden from the sons of earth
Deep in those solitary woods
Where oft the Genii of the Floods
Dance round the cradle of their Nile
And hail the newborn Giant's smile
Thence over EGYPT'S palmy groves,
Her grotts, and sepulchers of Kings,
The exiled Spirit sighing roves
And now hangs listening to the doves
In warm ROSETTA'S vale ; now loves
To watch the moonlight on the wings
Of the white pelicans that break
The azure calm of MÆRIS' Lake.
'Twas a fair scene : a Land more bright
Never did mortal eye behold !
Who could have thought that saw this night
Those valleys and their fruits of gold
Basking in Heaven's serenest light,
Those groups of lovely date trees bending
Languidly their leaf-crowned heads,
Like youthful maids, when sleep descending
Warns them to their silken beds,
Those virgin lilies all the night
Bathing their beauties in the lake
That they may rise more fresh and bright,
When their beloved Sun's awake,
Those ruined shrines and towers that seem
The relics of a splendid dream,
Amid whose fairy loneliness

Naught but the lapwing's cry is heard,
Naught seen but (when the shadows flitting,
Fast from the moon unsheath its gleam,)
Some purple-winged Sultana sitting
 Upon a column motionless
And glittering like an Idol bird!—
Who could have thought that there, even there,
Amid those scenes so still and fair,
The Demon of the Plague hath cast
From his hot wing a deadlier blast,
More mortal far than ever came
From the red Desert's sands of flame '
So quick that every living thing
Of human shape touched by his wing.
Like plants where the Simoom hath past
At once falls black and withering '
The sun went down on many a brow
 Which, full of bloom and freshness then,
Is rankling in the pesthouse now
 And ne'er will feel that sun again.
And, oh ! to see the unburied heaps
On which the lonely moonlight sleeps—
The very vultures turn away,
And sicken at so foul a prey !
Only the fierce hyena stalks
Throughout the city's desolate walks
At midnight and his carnage plies :—
 Woe to the half-dead wretch who meets
The glaring of those large blue eyes
 Amid the darkness of the streets !

" Poor race of men !" said pitying Spirit,
" Dearly ye pay for your primal Fall—
Some flowerets of Eden ye still inherit,
But the trail of the Serpent is over them all
She wept—the air grew pure and clear
Around her as the bright drops ran,
For there's a magic in each tear
Such kindly Spirits weep for man !

Just then beneath some orange trees
Whose fruit and blossoms in the breeze
Were wantoning together, free,
Like age at play with infancy—
Beneath that fresh and springing bower
Close by the Lake she heard the moan
Of one who at this silent hour,
Had thither stolen to die alone.
One who in life where'er he moved,
Drew after him the hearts of many ;
Yet now, as tho' he ne'er were loved,
Dies here unseen, unwept by any '
None to watch near him—none to slake
The fire that in his bosom lies,
With even a sprinkle from that lake
Which shines so cool before his eyes.
No voice well known thro' many a day
To speak the last, the parting word
Which when all other sounds decay
Is still like distant music heard :—
That tender farewell on the shore
Of this rude world when all is o'er,
Which cheers the spirit ere its bark

Puts off into the unknown Dark.
Deserted youth ! one thought alone
Shed joy around his soul in death—
That she whom he for years had known,
And loved and might have called his own
Was safe from this foul midnight's breath,—
Safe in her father's princely halls
Where the cool airs from fountain falls.
Freshly perfumed by many a brand
Of the sweet wood from India's land,
Were pure as she whose brow they fanned.

But see—who yonder comes by stealth,
This melancholy bower to seek,
Like a young envoy sent by Health
With rosy gifts upon her cheek ?
'Tis she—far off, thro' moonlight dim
He knew his own betrothed bride,
She who would rather die with him
Than live to gain the world beside '
Her arms are round her lover now,
His livid cheek to hers she presses
And dips to bind his burning brow
In the cool lake her loosened tresses
Ah ! once, how little did he think
An hour would come when he should shrink
With horror from that dear embrace,
Those gentle arms that were to him
Holy as is the cradling place
Of Eden's infant cherubim !
And now he yields—now turns away,
Shuddering as if the venom lay
All in those proffered lips alone—

Those lips that then so fearless grown
Never until that instant, came
Near his unasked or without shame
"Oh ! let me only breathe the air,
 The blessed air, that's breathed by thee,
And whether on its wings it bear
Healing or death'tis sweet to me !
There--drink my tears while yet they fall--
 Would that my bosom's blood were balm,
And, well thou knowest, I'd shed it all
 To give thy brow one minute's calm.
Nay, turn not from me that dear face--
 Am I not thine--thy own loved bride--
The one, the chosen one, whose place
 In life or death is by thy side ?
Think'st thou that she whose only light
 In this dim world from thee hath shone
Could bear the long, the cheerless night
 That must be hers when thou art gone ?
That I can live and let thee go,
Who art my life itself ?—No, no—
When the stem dies the leaf that grew
Out of its heart must perish too !
Then turn to me my own love, turn,
Before like thee, I fade and burn .
Cling to these yet cool lips and share
The last pure life that lingers there "
She fails—she sinks—as dies the lamp
In charnel airs or cavern damp.
So quickly do his baneful sighs
Quench all the sweet light of her eyes.
Ope struggle—and his pain is past—

Her lover is no longer living !
One kiss the maiden gives, one last,
Long kiss, which she expires in giving.

“ Sleep, said the PERI, as softly she stole
The farewell sigh of that vanishing soul,
As true as e’er warmed a woman’s breast—

“ Sleep on, in visions of odor rest
In balmier airs than ever yet stirred
The enchanted pole of that lonely bird
Who sings at the last his own death lay
And in music and perfume dies away !
Thus saying, from her lips she spread

Unearthly breathings thro’ the place
And shook her sparkling wreath and shed

Such luster o’er each paly face
That like two lovely saints they seemed,
Upon the eve of doomsday taken
From their dim graves in odor sleeping :

While that benevolent PERI beamed
Like their good angel calmly keeping
Watch o’er them till their souls would waken

But morn is blushing in the sky ;

Again the PERI soars above,
Bearing to Heaven that precious sigh
Of pure, self-sacrificing love.
High throbbed her heart with hope elate

The Elysian palm she soon shall win,
For the bright Spirit at the gate
Smiled as she gave that offering in ;
And she already hears the trees
Of Eden with their crystal bells

Ringing in that ambrosial breeze
That from the throne of ALLA swells ;
And she can see the starry bowls
That lie around that lucid lake
Upon whose banks admitted Souls
Their first sweet draught of glory take !

But, ah ! even PERI's hopes are vain--
Again the Fates forbade, again
The immortal barrier closed "Not yet,"
The Angel sud as with regret
He shut from her that glimpse of glory --
"True was the maiden, and her story
Written in light o'er ALLA'S head
By seraph eyes shall long be read.
But, PERI, see--the crystal bar
Of Eden moves not --holer far
Than even this sigh the boon must be
That opes the Gates of Heaven for thee."

Now upon SYRIA'S land of roses
Softly the light of Eve reposes,
And like a glory the broad sun
Hangs over sainted LEBANON,
Whose head in wintry grandeur towers
And whitens with eternal sleet,
While summer in a vale of flowers
Is sleeping rosy at his feet.

To one who looked from upper air
O'er all the enchanted regions there,
How beauteous must have been the glow,
The life, the sparkling from below !

Fair gardens, shining streams, with ranks
Of golden melons on their banks,
More golden where the sunlight falls;—
Gay lizard, glittering on the walls
Of ruined shrines, busy and bright
As they were all alive with light,
And yet more splendid numerous flocks
Of pigeons settling on the rocks
With their rich restless wings that gleam
Variously in the crimson beam
Of the warm West, —as if inlaid
With brilliants from the mine or made
Of tearless rainbows such as span
The unclouded skies of PERISTAN.
And then the mingling sounds that come,
Of shepherd's ancient reed with hum
Of the wild bees of PALESTINE,
 Banqueting thro' the flowery vales ;
And JORDAN, those sweet banks of thine
 And woods so full of nightingales.
But naught can charm the luckless PERI ;
 Her soul is sad—her wings are weary—
Joyless she sees the Sun look down
 On that great Temple once his own,
Whose lonely columns stand sublime,
 Flinging their shadows from on high
Like dials which the wizard Time
 Had raised to count his ages by !

Yet haply there may lie concealed
 Beneath those Chambers of the Sun
Some amulet of gems annealed

In upper fires, some tablets sealed
With the great name of SOLOMON
Which spelled by her illumined eyes,
May teach her where beneath the moon
In earth or ocean, lies the boon,
The charm, that can restore so soon
An erring Spirit to the skies.

Cheered by this hope she bends her thither ;
Still laughs the radiant eye of Heaven,
Nor have the golden bowers of Even
In the rich West begun to wither,—
When o'er the vale of BALBEC winging
Slowly she sees a child at play,
Among the rosy wild flowers singing
As rosy and as wild as they ;
Chasing with eager hands and eyes
The beautiful blue damsel flies,
That fluttered round the Jasmine stems
Like winged flowers or flying gems:--
And near the boy, who tired with play
Now nestling mid the roses lay,
She saw a wearied man dismount
From his hot steed and on the brink
Of a small imaret's rustic fount
Impatient fling him down to drink.
Then swift his haggard brow he turned
To the fair child who fearless sat,
Tho' never yet hath day beam burned
Upon a brow more fierce than that,—
Sullenly fierce—a mixture dire
Like thunderclouds of gloom and fire;

In which the PERI's eye could read
Dark tales of many a ruthless deed;
The ruined maid--the shrine profaned--
Oaths broken--and the threshold stained
With blood of guests! *-there written, all,*
Black as the damping drops that fall
From the denouncing Angel's pen,
Ere Mercy weeps them out again.

Yet tranquil now that man of crime
(As if the balmy evening time
Softened his spirit) looked and lay,
Watching the rosy infant's play :--
Tho' still whene'er his eye by chance
Felt on the boy's, its lurid glance

Met that unclouded, joyous gaze,
As torches that have burnt all night
Thro' some impure and godless rite,
Encounter morning's glorious rays.

But, hark! the vesper call to prayer,
As slow the orb of daylight sets,
Is rising sweetly on the air,

From SYRIA'S thousand minarets!
The boy has started from the bed
Of flowers where he had laid his head
And down upon the fragrant sod
Kneels with his forehead to the south
Lisping the eternal name of God
From Purity's own cherub mouth,
And looking while his hands and eyes
Are lifted to the glowing skies

PARADISE AND THE PERI.

Like a stray babe of Paradise
 Just lighted on that flowery plain
 And seeking for its home again
 Oh ! 'twas a sight—that Heaven—that child—
 A scene, which might have well beguiled
 Even haughty EMBAS of a sigh
 For glories lost and peace gone by '

And how felt *he*, the wretched Man
 Reclining there—while memory ran
 O'er many a year of guilt and strife,
 Flew o'er the dark flood of his life
 Nor found one sunny resting place,
 Nor brought him back one branch of grace.
 " There *was* a time," he said, in mild,
 Heart-humbled tones—" thou blessed child
 When young and haply pure as thou
 I looked and prayed like thee—but now——"
 He hung his head—each nobler aim
 And hope and feeling which had slept
 From boyhood's hour that instant came
 Fresh o'er him and he wept—he wept !

Blest tears of soul-felt penitence '
 In whose benign, redeeming flow
 Is felt the first, the only sense
 Of guiltless joy that guilt can know.
 " There's a drop," said the PERI, that down from the
moon

Falls thro' the withering airs of June
 Upon EGYPT'S land, of so healing a power,
 So balmy a virtue, that even in the hour

That drop descends contagion dies
And health reanimates earth and skies!—
Oh, is it not thus, thou man of sin,
The precious tears of repentance fall ?
Thou foul the fiery plagues within
One heavenly drop hath dispelled them all !

And now—behold him kneeling there
By the child's side, in humble prayer,
While the same sunbeam shines upon
The guilty and the guiltless one,
And hymns of joy proclaim thro' Heaven
The triumph of a Soul Forgiven !

'Twas when the golden orb had set,
While on their knees they lingered yet,
There fell a light more lovely far
Than ever came from sun or star,
Upon the tear that, warm and meek,
Dewed that repentant sinner's cheek.
To mortal eye this light might seem
A northern flash of meteor beam—
But well the enraptured PERI knew
'Twas a bright smile the Angel threw
From Heaven's gate to hail that tear
Her harbinger of glory near !

" Joy, joy forever ! my task is done—
The Gates are past and Heaven is won !
Oh ! am I not happy ? I am, I am—
To thee, sweet Eden ! how dark and sad
Are the diamond turrets of SHADUKIAM.
And the fragrant bowers of AMETHASAB !

" Farewell ye odors of Earth that die
Passing away like a lover's sigh;--
My feast is now of the Tooba Tree
Whose scent is the breath of Eternity !

" Farewell, ye vanishing flowers that shone
In my fairy wreath so bright and brief;--
Oh ! what are the brightest that e'er have blown
To the lote tree springing by ALLA'S throne
Whose flowers have a soul in every leaf.
Joy, joy forever,--my task is done--
The Gates are past and Heaven is won !"

